Yrityskaupat myllertävät SOTE -sektoria

8.11.2019

Viime päivien isot otsikot ovat liittyneet Mehiläisen 360 miljoonan euron ostotarjoukseen Pihlajalinnasta. Kaupan jälkeen Mehiläisen palkkalistoilla on jo lähes 25 000 työntekijää. Kaikki tämä tapahtuu vain vuoden päästä siitä, kun Terveystalo Healthcare on hankkinut Attendo Terveyspalvelut omistukseensa.

Esimerkiksi Seinäjoella Terveystalolla on ollut perinteisesti varsin vahva markkina-asema, kun taas Vaasassa Mehiläinen on ollut markkinajohtaja. Vaasassa Mehiläinen vahvistaa entisestään markkina-asemaansa, kun taas Seinäjoella vahva Terveystalo saa isomman haastajan rinnalleen. Uutena toimijana Seinäjoen Ideaparkissa aloittaa myös pirteä uudempi toimija Omena Terveys Oy.

Joulukuussa julkaistava yksityisesti ja julkisesti tuotettujen perusterveydenhuollon palveluiden transaktiokustannuksia ja laatua tarkasteleva väitöskirjani tutkii Alavuden ja Orimattilan ulkoistuksia yksityisen sektorin tapauksina. Tutkimus toteutettiin 2017. Jo nyt voidaan todeta, että markkina on muuttunut siitä ajankohdasta. Orimattilan terveysasema on siirtynyt Terveystalon operoitavaksi Attendolta. Alavudella toimiva Kuusiolinna Terveys on edelleen Pihlajalinnan ja Kuusiokuntien sekä Soinin kunnan omistama yhteisyritys, mutta Mehiläisen ostotarjous koskettaa omistuspohjan kautta myös Alavutta.

Jos isot toimijat ovat viime aikoina olleet aktiivisesti yrityskauppojen osapuolia, niin myös alan pienemmissä yrityksissä oltiin muutoksen kourissa. Seinäjoen ammattikorkeakoulun toteuttamat ja Etelä-Pohjanmaan liiton EAKR -rahoittamat Pk- yritykset SOTE-polulla sekä HyteAI -hankkeet lähestyivät hiljattain jopa 88 alan pienempää yritystä. Peräti seitsemän yritystä ilmoitti tulleensa ostetuiksi. Kolme yritystä oli lopettanut toimintansa ja kolmessa yrittäjä oli jäänyt eläkkeelle.

Toimialalla on lähitulevaisuudessa kaksi suurta toimijaa. Ne kehittävät aktiivisesti digipalveluitaan, jotka jo nykyisellään ovat varsin pitkälle tuotteistettuja. Digivastaanoton kaltaiset palvelut tulevat lisääntymään ja kasvattamaan käyttäjäkuntaansa merkittävästi. Digitalisaatio on teema, joka tulee myllertämään koko SOTE -sektoria. Kaikenkokoisten alan yritysten fysioterapiasta yksityisiin lastensuojelulaitoksiin tulee olla ajan hermoilla. Tähän haluamme olla ammattikorkeakouluna tarjoamassa työkaluja edellä mainittujen hankkeidemme toimesta sekä maksullisena palvelutoimintana. Pienemmätkin alan yritykset tarvitsevat myös monenlaista muuta osaamista. Tuotteistaminen on yksi tärkeimmistä teemoista. Abstraktia tuotteistamatonta palvelutuotetta on hankala myydä loppukäyttäjälle kunnasta tai kuntayhtymästä puhumattakaan.

Jaakko Hallila
tutkimus- ja kehittämispäällikkö, SeAMK Sosiaali- ja terveysala